

žarek dobrote

8/XVI
avgust
2018

glasilo slovenske karitas

Karitas

TEMA MESECA

- 3 ••• Rast mladosti in korenin modrosti
ETIČNA NAČELA
4 ••• Varovanje človeškega življenja in skrb za družino
KARITAS V ŽUPNIJI
5 ••• Konceptualni okvir zagovorništva
GRADIMO DRUŽINO
6 ••• Še gori ljubezen
MLADA KARITAS
7 ••• Naj mladinska voditeljica
LJUBEZEN JE IZNAJDLJIVA
8 ••• Mohorjevo v Renčah
NA OBISKU
8 ••• Na obisku v Domu Karitas v Soči

10 ••• Koga se bojimo? Česa nas je strah?

11 ••• Preoblikujete nekaj, kar je za vso večnost

12 ••• Preprečevanje zasvojenosti z internetom in drugimi nekemičnimi sredstvi

12 ••• Kje je dom?

13 ••• Literarni natečaj

KOPER

- 14 ••• Umetniki za Karitas na Sveti gori
14 ••• Karitas v galeriji Doma na Vidmu v Ilirski Bistrici
LJUBLJANA
15 ••• Srečanje starejših
15 ••• Dan služenja na Vrhniki
16 ••• Obisk sodelavcev Karitas iz Kamnika
16 ••• Tretje srečanje med dolenskimimi griči
MARIBOR

17 ••• Izlet pevskega zbora na Dravsko polje

18 ••• Poletje v Domu sv. Lenart

LETOVANJA

19 ••• Ne le počitnice na morju, ampak tudi zgled, kako srečno živeti v družini

20 ••• Materinski dom Mozirje – Žalec na letovanju v Portorožu

21 ••• Dobrota Slovencev in Karitas v Afriki

Teden Karitas: 26. 11.–2. 12. 2018

Geslo: **Rast mladosti iz korenin modrosti**

2. 12. Nedelja Karitas

28. 11. Romanje na Ponikvo

28. 11. Klic dobrote

NAPOVEDNIK

SLOVENSKA KARITAS

Letovanje družin

30. 7.–4. 8. Družine iz ŠK Celje
6.–11. 8. Družine iz ŠK Novo mesto
13.–18. 8. Družine iz ŠK Koper
20.–25. 8. Družine iz NŠK Maribor

Počitnice Biserov

30. 7.–6. 8. Letovanje otrok
6.–12. 8. Letovanje mladostnikov
12.–18. 8. Letovanje otrok

ŠKOFIJSKA KARITAS KOPER

29. 7.–4. 8. delovni tabor Streha nad glavo v Banjaluki
13.–17. 8. 24. mednarodna likovna kolonija
Umetniki za Karitas na Sinjem vrhu
16. 8. Dan odprtih vrat, ob 18h kulturni program na Sinjem vrhu
16. 8. Sveta maša v Domu v Novi Gorici
20.–23. 8. Romanje sodelavcev Karitas v Makedonijo
20.–26. 8. PNC, počitniško varstvo, Vrhpolje
2. 9. Srečanje bolnih in ostarelih, Drežnica
3. 9. Srečanje Kraške DK
5. 9. God sv. Matere Terezije, maša v Logu pri Vipavi

ŠKOFIJSKA KARITAS MARIBOR

18. 8. Romanje sodelavcev NŠKM na Prihovo, Čadram in v Oplotnico

ŠKOFIJSKA KARITAS NOVO MESTO

25. 8. Škofijsko romanje bolnikov, invalidov in starejših na Zaplaz, ob 10h molitev rožnega venca, ob 10.30 sveta maša

SEMINAR KARITAS 2018

Rast mladosti iz korenin modrosti

5. in 6. 10. Samostan Stična
12.–13. 10. Dom sv. Jožef Celje
19.–20. 10. Gnidovčev dom na Mirenskem Gradu
26.–27. 10. Zavod Marianum Veržej

• FOTO NASLOVNA in ZADNJA STRAN Arhiv Počitnic Biserov •

tema meseca

RAST MLADOSTI
IZ KORENIN MODROSTI

Lojze Štefan

*Nekaj misli izbranemu geslu na pot ...
Nadaljevanje iz junijske številke.*

Modrost

Naši predniki so z naravo ravnali bolj v skladu z Božjo voljo že zato, ker so verjeli, da narava sama pokaže poti in načine ravnanja z njo. Prisluhnil so ji in jo spoštovali. Verjeli so, da Bog daje rast in je položil v vse stvarstvo zakonitosti, ki jih je treba upoštevati. Poznali so strah Božji. Zdravo hrano so pridelali po naravni poti, ker so zmogli prisluhniti njeni rasti, bili zmerni, in ne požrešni, niso kovali dobičkov iz uničevanja, cenili so skromnost in preprostost, umirili potrebe, spoštovali omejitve ... Ljubili so zemljo, bili so v stiku z njo. Danes mlajše generacije pridelujejo eko hrano. Z istim namenom kot nekdanj, a na povsem drug, odtujen način. Bio kmetije so pravzaprav z modernimi tehnologijami podprte nekdanje kmetije, ki se vračajo na sonaravno kmetovanje – za zdravo prehrano in ohranjanje narave. Modrost ni v neki nostalgичni idili, ki je čustveno vezana na rodno grudo, zemljo, ki daje vsakdanji kruh in pomeni vir preživetja. Modrost je v razumnem in srčnem vrednotenju vsega stvarstva, ki je človeku dano v podvrženje in gospodovanje (prim. 1 Mz 1,28). Daleč od tega, da zagovarjam preživetni fevdalni model družbe (čeprav je daleč od resnice trditev, da je bil kot tak v celoti slab za človeštvo!). Modrost je v iskanju Božjega v stvarstvu in življenju. Modrost je svetost življenja samega. Vse drugo je zamenljiva tehnika in tehnologija. In ljubezen je edina metoda preživetja človeka v stvarstvu, je človekov celosten odnos do stvari in ljudi. Je rast iz korenin modrosti – je prava mladost. Zato je večna. Zato je sposobna žrtve in mučeništva. »Nihče nima večje ljubezni ...« (Jn 15,13).

Ljubezen edina ozdravi sovraštvo, tako kot je poštenost edino zdravilo za pokvarjenost in korupcijo. Demografske katastrofe ne zdravijo migracije (čeprav imajo v vsej človeški zgodovini mesto tako korenin kot mladosti!), ampak ljubezen do življenja in njegovo spoštovanje. In ne nazadnje: vsaka resnična humanost je lahko odrešilna le takrat, ko prinaša človeku odrešilni balzam Božje usmiljene ljubezni! Vse ostalo je obvoz, mašilo in umiranje na obroke. Svet in človek sta odrešena v Kristusu. To je dejstvo in temelj vsakega sožitja generacij, vsakega znanstvenega naprežanja in vsake razvojne perspektive. Smo lahko skupnost vrednot! Modrost korenin in prenašanje vrednot nima »haska«

brez življenjskega mladostnega soka Božje prisotnosti in ljubezni. »Gospodov duh prežema ves svet, in ker povezuje vse stvarstvo, ujame vsak glas« (Mdr 1,7). Zato je tako pomembno sobivanje vseh. Kako? Da, »Vse je namreč ustvaril za bivanje« (Mdr 1,14). »Tisti, ki vanj zaupajo, bodo spoznali resnico, tisti, ki so zvesti v ljubezni, bodo prebivali pri njem, kajti njegovi izvoljenci so deležni milosti in usmiljenja« (Mdr 3,9).

Predlagam, da vsi sodelavci Karitas ponovno preberete okrožnico papeža Frančiška Laudato si.

Mladost

Predstavlja novo rast iz korenin. Predstavlja Duha, ki veje, kjer hoče, ki diha in upa. Sokove vrednot prejema iz korenin. A ne le od njih: tudi iz darov »semena«, kamor je Božja Previdnost v čarobnost genov in podarjenosti zapisala načrt sadov. In od sonca in od zraka in žive vode, ki teče v osrečujočo Edinost. Mladost brez odrešenosti nima smisla! Kar mladost lahko črpa iz vsake korenike, najsi bo puščavska roža ali murva, skoraj nevidna mah in plesen ali mogočni kruhovec, je LJUBEZEN! Biti mlad je biti napojen s sokom ljubezni, ki jo preneseš v rast in sad, da si upaš biti resničen. Kako?

Dr. Karel Gržan pravi: »Najprej moraš biti ljubljen. Najprej te mora nekdo imeti rad v tvoji realni situaciji. Da ti je življenje lepo, te mora nekdo ovrednotiti, prepoznati v tvojih vrednostih in jih mora zelo jasno konkretizirati. Treba je zelo paziti, da te ne vrednoti nekdo samo tam, kjer si dober za 'ponucati'. To počne družba ekonomizma – ampak da te ovrednoti tudi na področjih tvoje osebne odličnosti. Sposobnosti sočustvovanja, sposobnosti hudomušnosti, sposobnosti, ki so temeljne za radost bivanja.«

Zadnje obdobje razvoja in rasti Karitas je posebej posvečeno Mladi karitas. Mlada Karitas ne ukinja »stare«, marveč jo pomlaja tako, da črpa in raste iz njenih vrednot. Ni le učenje, je izkušnja in delitev. Sožitje modrosti iz izkušenj ter mladosti za »radost bivanja« je spoštovati svojstvenost generacij, potrpeti z njenimi primanjkljaji in ceniti potencialne in moči. Mladi sodelavci Karitas pa so poklicani, da naprej #delijo

Vero**R**adost življenja**E**nergijo**D**obroto srca**N**aravne dobrine**O**bjem družine**T**alente ustvarjalnosti**E**dinost za mir.

In sok Božje ljubezni bo stekel skozi naša srca, roke in dobra dela za blaginjo vseh, še posebno tistih, ki izkušajo revščino, doživljajo stisko ter so odrinjeni na rob družbe in življenja. •

etična načela

VAROVANJE ČLOVEŠKEGA ŽIVLJENJA IN SKRB ZA DRUŽINO

Sodelavci Karitas se zavzemamo za zaščito človeškega življenja od njegovega spočetja do naravne smrti. Pri svojem delu podpiramo družino.

4 Prizadevamo si za izboljšanje razmer v družinah v stiski in pomagamo tistim, ki nimajo primerne družinskega okolja.

Naše osmo etično načelo v prvem delu v zelo kratki obliki izrazi nekatere temeljne krščanske vrednote. Varovanje človeškega življenja pred rojstvom ter v težkih boleznih in visoki starosti predstavlja pričevanje vere v Boga, ki je edini gospodar življenja, in pričevanje za neodtujljivo dostojanstvo vsakega človeka kot Božjega otroka. Lahko pa se vprašamo, kje vse je lahko mesto Karitas v odločitvi za življenje, kje so tiste priložnosti, kjer lahko sodelavci Karitas nekaj konkretnega storimo.

Sodelavci Karitas se po naravi svojega dela srečujemo z ljudmi, ki živijo v težjih materialnih pogojih, velikokrat tudi obremenjeni z odnosnimi stiskami v družini in tudi čisto osebnimi težavami in duševnimi stiskami. V takih razmerah je odločitev za življenje pri mlademu paru ali tudi v družini lahko na veliki preizkušnji. Z možnostjo zagotavljanja materialne pomoči je sodelavcem Karitas onemogočen občutek, da samo govorimo in prepričujemo, ne storimo pa nič konkretnega. Ob tako vzpostavljenem verodostojnem odnosu dobi svoje mesto tudi osebna podpora in opogumljanje k zaupanju v življenje ter lastne moči in sposobnosti.

Pri obrambi življenja v pozni starosti in v težkih boleznih pa so nam največkrat na široko odprta vrata za nudenje pomoči, ne da bi za to potrebovali kakšna posebna finančna sredstva. Obiskovanje, druženje in vključevanje vrača voljo, lahko tudi veselje do življenja, in preko človeškega stika odpira tudi zaupanje v Božjo prisotnost in previdnost.

V drugem delu pa načelo vabi k skrbi za družino kot temeljno in najpomembnejšo celico vsake družbe. Kako pomembno je družinsko okolje, tudi širše, za normalen razvoj otrok in mladostnikov, pa tudi mlajših odraslih, lahko vidimo v sedanjih razmerah povečanih tokov vojnih in ekoloških beguncev in tudi ekonomskih migracijskih tokov. Velika človeška in moralna beda iz svojega okolja ter predvsem iz svojih družin iztrganih posameznikov nam je vsak dan na očeh. Družina, še posebej ko vključuje več generacij, je prejkone edini zanesljivi varuh ohranitve moralnih in kulturnih vrednot, ne glede na narodnost ali vero ljudstva, ki mu

razseljene osebe pripadajo. Vedno je treba poskrbeti za družino kot celoto, zato je skrb za »združevanje družin«, kot se temu danes reče, najbrž najpomembnejša zahteva pri današnjem preseljevanju ljudstev. Enako je skrb za družino kot celoto moralni imperativ tudi pri sezonskem delu ali pri ekonomsko spodbujenih migracijah delovne sile.

Seveda pa je dolžnost Karitas, da še s posebno pozornostjo skrbi za vse tiste, ki so ostali brez doma in družinskega življenja ali jim je tako življenje onemogočeno, ne glede na razloge. Bolj ko se sodelavci Karitas zavedamo pomena in bogastva družine in doma, bolj se v nas razširja razumevanje in sočutje do vseh tistih, ki jim ni dano živeti v primernem družinskem okolju.

Jože Kern, Škofijska karitas Ljubljana

Pri Karitas spoštujemo človeško življenje od samega začetka. Nosečnica v stiski je deležna naše posebne skrbi in zaščite, zato ima v Materinskem domu prednost pri sprejemu.

Zadnja leta smo še posebej veseli vsake, saj je prošnja za sprejem nosečnic vse manj. Zdi se, da je v teh časih potrebnega ogromno poguma, da se ženska odloči za materinstvo, če nima urejenih družinskih razmer. V današnjih časih je pomembno biti konkurenčen na trgu delovne sile. Kako naj bo konkurenčna mamica samohranilka, če ne more sprejeti službe z večizmenskim delom, če mora ob 16h iti po otroke v vrtec, če bo potrebovala dopust za nego otroka, če je utrujena ... Situacija v resnici ni zavirljiva zanje, zato je toliko bolj pomembno, da podpremo tiste, ki imajo dovolj poguma, da rečejo življenju DA.

Ženska v pričakovanju otroka, ki se obrne na nas, nima podpore bližnjih, je nesprejeta, nikomur pripadajoča in brez bivališča. Samo predstavljamo si lahko njene občutke izgubljenosti, nevrednosti in strahu. Vsaka se drugače sooča s svojo stisko. Mnogim misel na otroka, ki ga nosijo, predstavlja tlažbo, svetlo točko in nov smisel življenja. Druge se ga težko iskreno veselijo, ker so okoliščine tako neugodne. Nekaterim je žal, da je bilo prepozno za splav. Posamezne se odločijo, da se umaknejo iz svojega okolja, donosijo otroka v Materinski dom, po tem pa ga oddajo v posvojitev. Marsikatera pa je srečna, ker bo sedaj prvič v življenju imela nekoga in bosta skupaj družina, če je sama odraščala v rejništvu in zavodih. Vsaka zgodba je edinstvena. Ljudje različno prenašamo težke situacije. Nekateri se že rodijo energetske boljše opremljeni za soočanje s težavami, nekaterim je družina dala trdnost in zaupanje vase, drugim ni. Razlike so v privzgojenih vrednotah. Zato se mi zdi zelo pomembno, da nobene ženske ne obsojamo, ampak ji pomagamo ustvariti pogoje, da bo lahko sprejela svojega otroka.

Vsi bi želeli imeti popolno družino, a vemo, da ne obstaja. Družine nosijo svoja bremena – čustvene rane iz preteklosti, grešne kozle, prevare, alkoholizem ter nasilje. Statistike žal še vedno kažejo, da je družina najbolj nevaren prostor. Družina je prostor, kjer se zloraba moči močnejšega nad šibkejšim skriva. Zato je pomembna naša skrb za vsako družino, da bo zmogla uresničevati svoje poslanstvo. V Materinskem domu to uresničujemo skozi podporo materinstvu. Pri materah ne iščemo napak, ampak jim pomagamo biti najboljša različica sebe in dovolj dobra mama. Mama, ki zaupa vase in se počuti sprejeto, bo zmogla tudi uglasitve z otrokom, da bo lahko uzrla in slišala svojega otroka ter odgovorila na njegove potrebe.

Želeli pa bi si, da bi bile družine deležne več podpore v družbi. Ko npr. materi v

Materinskem domu po enem letu poteče bivanje, se znajde v težki zagati, kako priti do stanovanja z najemnino, ki jo bo zmogla plačevati. Ko je otrok v težkih čustvenih stiskah ali z vedenjskimi težavami, čaka na psihološko pomoč več mesecev, in tudi potem so obiski preveč poredko. Ko se zakonski par ali družina znajde v težavi, si ne more privoščiti svetovanja oz. terapije, ker je predraga. Teh stisk pa je v družinah vedno več, saj vidimo, koliko je razvez. Sodoben način življenja s svojim tempom, tehnologijami in po drugi strani ozaveščenostjo je prinesel svoje. Na te stiske bi bilo treba še odgovoriti, in sicer na družinam dostopen način.

*Jana Metelko, Materinski dom,
Zavod Pelikan Karitas*

To načelo mi pove, da smo sodelavci Karitas vedno glasniki in zagovorniki življenja in da smo trdno prepričani, da je družina osnovna celica družbe, zato jo vedno branimo in podpiramo pri svojem delu v Karitas in v javnem življenju. Ob tem načelu se spominjam naslednje resnične zgodbe:

»Sodelavka Karitas iz sosednje župnije, me je pred leti poklicala in prosila za molitev za mlado mamico, ki je prebolela raka, potem pa je zanosila. Imela je že dva otroke in stara je bila 38 let. Zdravniki so močno pritiskali nanjo, naj splavi, ker je nosečnost prenevarna za njeno zdravje. Sodelavka Karitas jo je opogumila z besedo in ji obljubila molitveno podporo. Tudi v naši molitveni skupini smo molili zanjo. Mamica se je odločila za življenje. Sodelavka ŽK je ostala tesno povezana z mamico in ji vedno vlivala poguma. Rodil se je zdrav otročiček, v veliko veselje celi družini. Tudi bolezen se mamici ni povrnila.«

To je eden od utrinkov, ki prikazujejo, kako lahko načelo prenesemo v prakso.

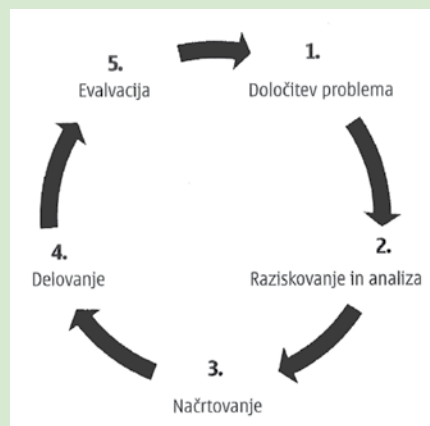
Marta Šuštar, ŽK Videm Dobropolje

Karitas v župniji

KONCEPTUALNI OKVIR ZAGOVORNIŠTVA

Iz priročnika za razvoj župnijskih Karitas »Ljubi svojega bližnjega« pripravili člani nacionalne koordinacijske skupine za sodelovanje Karitas v jugovzhodni Evropi.

Zagovorništvo je dinamičen proces, ki vključuje spreminjajoče se sezname akterjev, idej, namer in politik. Je večstranski proces, ki ga lahko razdelimo na 5 povezanih delov: prepoznavanje problematike, raziskovanje in analiza, načrtovanje, akcija in ocenjevanje. Teh pet etap tvori cikel, saj se lahko dogajajo simultano ali ena za drugo. Poleg tega se lahko proces nekje zaustavi ali obrne smer:

Prvi korak je prepoznavanje problematike, ki zahteva našo pozornost. Tu tudi določamo, kdaj bo kaj prišlo na vrsto. V naši okolici je nešteto problemov, ki bi se jim bilo treba posvetiti, vendar na žalost ne morejo priti na vrsto vsi naenkrat. Zagovorniki se morajo tako odločiti, s katerimi problemi se bodo soočali, in skušajo prepoznati ciljno organizacijo, ki jo je treba »prepričati«, da problem zahteva reševanje. Po navadi je drugi korak raziskava ali analiza problema, ki hitro sledi prvemu koraku. Zagovorniki in drugi sodelavci zberejo potrebne informacije, pripravijo predloge rešitev ter izberejo tisti predlog, ki je politično, ekonomsko in družbeno najugodnejši. Tretji del je načrtovanje. Ko je zagovorniška ekipa našla ustrezen pristop k reševanju problema, je treba pripraviti strategijo za njegovo izvedbo. Ta vključuje cilje, namene, pokazatelje uspešnosti, načine merjenja, ciljne skupine, sodelavce, metode in aktivnosti, riziko in predpostavke, časovni okvir in odgovornosti. Četrty del, akcija, se odvija, ko prepoznamo problem, imamo rešitev problema in obstaja politična volja za delovanje, in to vse obenem. To prekrivanje predstavlja kratko obdobje priložnosti, ki ga morajo zagovorniki izkoristiti. Razumevanje

procesa sprejemanja odločitev in jasna zagovorniška strategija povečata možnost ustvarjanja priložnosti za ukrepanje. Zadnjega koraka, evalvacije, pogosto ne dosežemo, čeprav je pomemben. Dobri zagovorniki ocenjujejo uspešnost svojih preteklih naporov in na podlagi preteklih izkušenj določajo nove cilje. Tako zagovorniki kot institucija, ki smo »jo prepričali«, naj občasno preverjajo učinkovitost sprememb, vpeljanih na podlagi našega zagovorništva.

6

Prepoznavanje problematike

Preden začnemo s kakršnim koli posredovanjem, moramo prepoznati problem, ki ga želimo reševati. Razvojni projekti, zagovorniške iniciative in izobraževanja so načini, kako probleme prepoznati. Le skozi analizo vzrokov za probleme pa bomo v skupnosti lahko spoznali, kateri koraki bodo najprimernejši. Problem je morda očiten, npr. pomanjkanje zemljišča ali predraga izobrazba, a skupnost ali skupina mora skozi proces prepoznavanja potreb in problemov, ki jih želijo rešiti.

Strinjanje o prioritetah

Po opravljeni raziskavi mora skupnost ali zunanji izpraševalec odgovore razvrstiti v skladu z izraženimi osnovnimi potrebami. Ni pomembno, kako so razporejeni, če lahko ljudje razberejo, kje znotraj tega okvira se njihove skrbi izražajo. Ko so potrebe enkrat predstavljene, lahko skupnost stopi skupaj in se odloči, katere so zanj najpomembnejše. Če v prepoznavanju potreb sodeluje zunanja organizacija, se mora odločiti v skladu z njenimi željami.

- Naštejte potrebe, kot ste jih razporedili na listu papirja (glej primer spodaj).
- Prosite udeležence, naj jih po pomembnosti označijo od 1 do 5.
- Razporedite udeležencev v manjše skupine, kjer se bodo pogovori o posameznih ocenah in sestavili skupno lestvico.
- Spet zberite vse udeležence. Odgovore manjših skupin naj napišejo na večji list papirja. Odprite razpravo o tem, kakšne so razlike in katerim od problemov bi bilo treba dati prednost.
- Alternativni pristop je, da vse probleme napišete na posamezne kartice in prosite udeležence, naj jih razvrstijo od najpomembnejšega do najmanj pomembnega. Proces premikanja kartic vzpodbuja diskusijo in pogajanja.

Raziskava in analiza

Ta del preučuje tipe informacij, ki jih potrebujemo za boljše razumevanje problemov iz prvega dela in jih je treba preučiti, preden začnemo s kakršnim koli zagovorništvom. Preden lahko začnemo s strategijami za napredek, je treba zbrati veliko informacij, od kate-

rih so nekatere tipične za zagovorništvo (razumevanje političnega konteksta).

Vse delo zagovorništva mora temeljiti na točnih, zanesljivih in potrebnih informacijah. Tako kot pri ostalem razvojnem delovanju je tudi pri zagovorništvu dobra informiranost pomembna za:

- razumevanje konteksta, v katerem delujete, vključujemo z vzroki in učinki posameznih problemov, s katerimi se srečujete, da bi zagotovili, da vsak odziv vzame v obzir vse dejavnosti in da v dani situaciji predstavlja najustreznejšo in najuspešnejšo rešitev;
- razumevanje, kako se kontekst spreminja, tako da lahko uvidimo potencialne potrebe v prihodnje in preprečujemo njihov nastanek;
- upravičevanje določenih postopkov vaše organizacije, prejemnikov pomoči, sodelavcev in sponzorjev;
- učenje iz preteklih napak in uspehov;
- pridobivanje dobrih dokazov za vaše argumente;
- razumevanje tega, kar počno drugi, da bi se izognili podvajanju in da bi, če bi bilo to možno, sodelovali. •

gradimo družino

ŠE GORI LJUBEZEN

Zinka Vadnjak

Pred nekaj dnevi sem vnukinji zapela pesem: *Bila sva mlada oba, ko preko mosta sva šla. Maj je dehtel in mak je cvetel ...* Pa še res je bilo tako. Pred 48 leti sva si z možem v maju pred oltarjem obljubila zvestobo v dobrem in slabem.

V zakonu so se nama rodili trije otroci, na katere sva ponosna in jih imava rada. Ob njih sva se tudi midva oblikovala v zrelejše osebnosti. Delo in skrbi so se povečale, a tudi obogatilo življenje. Poleg službe sva si delo z možem razdelila tako, da je on poskrbel za moška opravila pri hiši, jaz pa za gospodinjstva in vrt. V prvih letih zakona so nama pri varstvu otrok veliko pomagali moji starši. Sedaj imajo otroci že svoje družine in najino srečo je povečalo sedem vnukov. Prosti čas, nedeljske popoldneve, praznike in dopust smo vedno preživeli skupaj.

Če pogledam življenje s svetle strani, smo doživeli veliko lepega in dobrega. Ampak vsako življenje prinese težave, bolezni, nesreče, ki tudi nama niso prizanesle. Obljuba, da bova skupaj v dobrem in slabem, pa ni tako nepomembna. Življenje ni stkano iz samih zlatih niti. Vmes so niti iz čisto navadnega sukanca, ki se hitro natrga in ga je treba popraviti.

Vedno sem se v težavah zatekala k molitvi ali iskala pomoč z branjem Svetega pisma. Moževe besede, »tudi jaz sem za to zmolil«, so me vzpodbudile. Zgodilo se je, da nisem vedela, kako naj ravnam v določeni situaciji, zato sem dejala možu: »*Pojdiva na Sveto goro po pomoč k Mariji.*« Takoj je bil pripravljen. Sedla sva v avto in se odpeljala. Ko so bili otroci majhni, sva jih vzela s seboj, pozneje pa sva hodila sama. Spomnim se, da se na povratku domov nisva pogovarjala. Vsak zase sva v miru razmišljala. Ta Božji mir naju je pripravil k treznejšemu razmisleku. Še močnejše sva se povezala in skupaj premagala težave. Ob pogledu nazaj ugotavljam, da so prav težke preizkušnje še bolj utrdile najin zakon. Vedno sva v pogovorih iskala najboljšo rešitev. Ne bom pa trdila, da sva bila vedno enakih misli in vse mirno uredila. Kadar človeku živci popustijo, dobita moč glas in slaba volja.

Spomnim se pokojnega psihoterapevta Bogdana Žorža, ko je rekel, da so v vsakem zakonu tudi prepiri. Seveda, saj mož in žena ne moreta vedno enako razmišljati in presojudi. Pomembno pa je, kakšni so ti prepiri in kako jih znamo zaključiti. Največjo vlogo pri tem ima odpuščanje. Če si znamo odpustiti, smo veliko naredili.

Ljubezen je v zakonu resda steber vsega. Vendar brez vere in upanja tudi ljubezen omaga. Zato ne smemo pozabiti prositi Boga za duhovno moč – in se mu znova in znova zahvaljevati. Kadar smo duhovno močni, tudi telesne težave lažje prestajamo. Verjemimo, da molitev krepi in lepša skupno zakonsko življenje.

To potrditev sva z možem dobila na duhovnih vajah za zakonce. Dvakrat sva od hčerke in njene družine dobila za darilo tridnevne duhovne vaje za zakonske pare. Tam sva si ob predavanjih, pogovorih, molitvi, spovedi in sveti maši napolnila srce in dušo z vero, upanjem in ljubeznijo. Rada greva skupaj na božje poti in za naju je nedelja Gospodov dan. Za vse te milosti sva vselej hvaležna Bogu in Mariji.

Najina najljubša Marijina pesem je: *Še gori ljubezen, blažena Gospa, še si ti kraljica mojega srca.* Upam, da se bova čez slabi dve leti lahko zahvalila Bogu in Mariji za najinih skupnih 50 let. •

mlada karitas

NAJ MLADINSKA VODITELJICA

Andreja Urh

Mladinski svet Slovenije je 4. junija 2018 na Brdu že šestnajstič izvedel zaključno prireditev natečaja Prostovoljec leta, na kateri so bila podeljena priznanja in t. i. naj nazivi izbranim prostovoljcem in prostovoljskim projektom.

Naj mladinska voditeljica je postala Petra Sadar iz Ljubljane, in sicer na predlog Študentskega centra Jadro, Koper. Prostovoljka Petra je v letu 2017 opravila izjemno veliko ur v različnih projektih za mlade, mladostnike in otroke. Njene aktivnosti zajemajo umetniško

udejstvovanje, animacijo, vodenje skupin in vodenje animatorjev, so zapisali v obrazložitvi.

Petra Sadar je prostovoljka tudi na Počitnicah Biserov, zato smo jo povabili, da se nam nekoliko predstavi.

Petra, kje vse deluješ kot prostovoljka?

Bila sem animatorka in potem voditeljica na Stični mladih, v tedanjem Študentskem centru Jadro (letos se je preimenoval) sem organizirala Miklavževu igrico, ki smo jo igrali za različne organizacije (pediatrični oddelek, domovi za ostarele, za osebe s posebnimi potrebami), in večer sodobne krščanske glasbe, v domači župniji sem vodila otroški pevski zborček, bila sem animatorka in sovoditeljica animatorjev na Ritmu srca ter voditeljica delavnic na Biserih. Na fakulteti sem organizira podelitev nagrad na natečaju za najboljši haiku in pomagala pri podelitvi diplom.

Kako bi opisala svoje sodelovanje z Biseri?

Ko smo se nek večer na počitnicah z Biseri animatorji na refleksiji pogovarjali o tem, zakaj smo se odločili, da se teh počitnic udeležimo, smo en za drugim povedali, da smo slišali, da se imajo na Biserih vedno dobro. Vendar sem tam nato ugotovila, da je teh osem dni mnogo več kot le to. Biserov ne pišem z veliko začetnico kar tako. Spomnijo me na priliko, ki jo je povedal Jezus, ko je govoril množici o nebeškem kraljestvu, ki je podobno trgovcu, ki išče lepe bisere, in ko najde enega dragocenega, gre in proda vse, kar ima, da ga kupi. Animatorji in otroci drug v drugem iščemo te bisere – tisto, kar je v nas najdragocenejše. Če si v skupnosti, kjer je vsak vreden toliko, da vse, kar imaš, daš zanj, potem se drugače kot dobro niti ne moreš imeti.

V letošnjem letu sodeluješ v programu tako, da si pomagala soustvarjati igro dneva. Nam o tem lahko poveš kaj več?

Letos sem pomagala pri soustvarjanju igrice z naslovom »Kje sem doma?«. V njej bodo otroci spoznavali različne teme (o sprejemanju, skrbi za okolje, pomoči drugim, pripadnosti, prijateljih ipd.), o katerih se bodo potem pogovorili v svojih skupinah. Obenem

pa je igrica zasnovana tudi tako, da se naučijo nekaj o veselju, Zemlji, Evropi, Sloveniji ... Torej zajema obe komponenti – kako zase in za druge soustvarjati okolje, kjer se bomo vsi počutili sprejete, ljubljene, in nekaj izvedeti o naši kulturi in kulturi drugih, da bomo znali to spoštovati. •

Ijubezen je iznajdljiva

8

MOHORJEVO V RENČAH

Slavica Stibilj

V krajevni skupnosti Renče imajo vsako leto Mohorjevo – praznik svetega Mohorja in Fortunata, ki jima je posvečena župnijska cerkev v Renčah.

Sodelavke Župnijske karitas Renče smo že drugo leto zapored pripravile in bile prisotne na stojnici za krajevni praznik. Z raznimi plakati, prospekti, letaki, knjigami in osebno smo promovirale Karitas.

Za Mohorjevo nas je obiskala tudi voditeljica Goriške območne Karitas ga. Renata Vončina.

Vesele smo bile obiska velikega števila ljudi na naši stojnici. •

na obisku

NA OBISKU V DOMU KARITAS V SOČI

Jožica Ličen

Poletje nam ponuja nešteto možnosti, pa sem si rekla: »Zakaj ne bi obiskala Doma karitas v Soči, ki združuje sodelavce, mlade in malo manj mlade člane župnij in župnijskih Karitas v koprski škofiji in tudi širše v slovenskem in mednarodnem prostoru?« Vsako leto grem na obisk, od davnega leta 1998, ko je župnišče v Soči poškodoval potres,

pa od blagoslovitve obnovljenega župnišča, ki je julija 2002 postalo Dom Karitas. Največja dodana vrednost doma je korak stran: cerkev, pravi biser arhitekture s čudovitimi poslikavami Toneta Kralja. Veliko prostovoljnega in plačanega dela je skozi ta leta dom zahteval, še mnogo več pa je bilo v hiši otrok, mladih, invalidov, pevcev. Naj samo omenim, da je že veliko let pred potresom redno v hišo zahajalo gibanje Vera in luč, pa tudi Pesem tisočerih zvonov se je rodila tu. Na hitro lahko izračunamo, da je bilo v Domu Karitas v Soči po letu 2002 več kot 15.000 nočitev, koliko jih je bilo prej, ostaja v srcih obiskovalcev.

Junij 2018: prvo, kar me je prešinilo, je bila misel na Dom Karitas Soča. Ja, ta »naš« dom bo prav kmalu dobil prve obiskovalce, zato bo treba postoriti še marsikaj, da bo čas bivanja v njem prijeten. Dnevi v vsakem mesecu bežijo, v juniju pa so bežali s svetlobno hitrostjo – posebej Jasmini in Tatjani, ki sta prevzeli ureditev doma, ter tudi številnim prostovoljcem, ki so ponudili roko v pomoč, pa so kar izpuhteli.

Skozi šipo svojega malega avta najprej zagledam cerkev sv. Jožefa in nato: Tu je »naš« dom ... Odprla sem vhodna vrata. Oči so najprej zaznale novo oglašno desko, na kateri so visela nova pravila letovanja in hišni red ter nujne kontaktne številke. Dva koraka naprej je visel nov gasilni aparat in vsa opozorila, ki spadajo zraven. Letos smo namreč poskrbeli tudi za požarni red in z njim so prišli v dom gasilni aparati. V animatorski sobi sem videla »navodila«, kakšen naj bo animator. Tudi sama sem jih prebrala in pomislila: »Vsi bi se jih morali držati, pa bi bil svet lepši.« Ko sem se tako sprehajala skozi prostore in iskala novosti, sem opazila, da so prav vsi prostori dobili nove oznake in opozorilo, kako se skrbi za red in čistočo. Ni kaj, sedaj se ne more nihče več izgubiti, niti pozabiti počistiti za seboj. Stikala po domu so popravljena, vse luči svetijo, v kuhinji sijejo veliki novi lonci, v eni izmed kopalnic je nameščen pralni stroj, pripravljen na uporabo, v sobah pa je svoj prostor dobilo 39 ležišč, katerih prevleke smo dali v čistilnico. Novi-stari jogiji so plod dobrega sodelovanja s Škofijsko karitas Murska Sobota, zato so stara ležišča našla svoj mir na bovškem

smetišču. Občutek sem imela, da dom diha in da je pripravljen na sprejem svojih gostov, in sicer od najmlajših pa do najstarejših.

Prisrčen objem s Tatjano, vodjo prvega tabora, se je zgodil v ponedeljek, 25. junija, in ponovno v nedeljo, 8. julija. Občutke bom kar združila, saj je bil motor z imenom Tatjana in s številnimi zglobi pomočnikov in animatorjev isti.

Letovanje programa Popoldan na Cesti se je pričelo v ponedeljek, 25. 6. Po hiši je bilo slišati otroški živžav, saj je

bilo na letovanje prijavljenih kar 33 otrok, 13 animatorjev, od tega 8 glavnih animatorjev in 5 animatorjev pomočnikov, kuharica ter tri zaposlene v programu. Zaključil se je v nedeljo, 1. 7. **V drugem delu, ki se pričel 8. 7., je bilo 24 otrok iz Istrske območne karitas in nekateri otroci, ki so vključeni v projekt Posvojitev na razdaljo**, ter 9 animatorjev, kuharica in dve zaposleni. Zaključili so v soboto, 14. julija.

Geslo obeh taborov je bilo: **»Glej, na obe dlani sem te napisal«** (Iz 49,16). Moram priznati, da je bil že izbor gesla dovolj zgovoren, da sem čutila obe dlani srečanja, mladostniško in duhovno. Letošnji letovanji sta bili naravnani tako, da so otroci spoznali marsikaj potrebnega za življenje, in prav je, da ni to le letovanje z ustvarjanjem, različnimi tekmovanji, temveč se otroke tudi kaj koristnega nauči.

Dogajalo se je marsikaj. Poleg ustvarjalnih delavnic so izdelovali skode iz časopisnega papirja, vaze iz mavca, obeske za ključke, sveče iz gela, imeli so tudi tekmovanje v igrah brez meja, kviz in nogometni turnir.

Povabljenih je bilo veliko gostov, saj je pomembno, da se otrokom ponudi tudi učenje za življenje.

Obiskala jih je **policistka**, ki je predstavila pasti interneta in kako ukrepati v primeru poskusa ugrabitve. Otroci so jo z zanimanjem poslušali in postavljali

veliko vprašanj. Za konec jim je razkazala policijsko intervencijsko vozilo in opremo, ki jo mora imeti policist vedno s seboj. Najbolj zanimivo je bilo, ko jih je po pet skupaj zaprla v prostor, kamor zapirajo največje lumpe. Izstopalo je obnašanje enega otroka, ki je ves čas hodil okrog policistke. Ker jo je to motilo in se je bala, da se bo dotaknil pištole, ga je vprašala, kaj želi. Pogledal jo je in po svoje povedal, da si želi videti mavrico (beri: marico) in oki doki (beri: voki-toki). Željo mu je z nasmehom izpolnila.

Članice **skupine Ilo** so med svojim obiskom skupaj z otroki ustvarjale z glino. Nastali so čudoviti izdelki.

Tako kot lani se je tudi letos vabilu odzvala Urška iz **Vile Lavanda** in za urico so postali »tete Pehte«. Nabirali so zelišča, iz katerih so si skuhal čaj, izdelali so sivkino kremo in zašili vrečico iz sivke. Otroci so bili nad delavnico navdušeni.

Za konec so jih obiskali še **Maja**, njena sestra Tanja, psička Iza in fant Miloš, ki so jim predstavili življenje gluhe osebe. Skupaj so spoznavali znakovni jezik, se igrali in zabavali. Tako kot vsako leto je bil tudi letos zadnji večer namenjen kresovanju.

Pogled v kuhinjo me je spomnil na znane **kuharske mojstre**, kajti brez kuharice bi bil tabor brez okusa. Jedli so dobro in zdravo. Veliko je bilo minešter (jota iz zelja, fižolovka, zelenjavna mineštra in jota iz repe), seveda niso manjkale palačinke, pa tudi riž, testenine in krompir z različnimi omakami.

Še veliko so pripovedovali in sama zase sem si rekla: *»Soča res hote ali ne hote nudi najboljšo šolo za življenje. Zato je treba s takim načinom druženja nadaljevati.«*

Med prvim in drugim taborom sem obiskala Jasmino in njene počitnikarje. Tatjana in »njeni« otroci so odšli, a so jih še isti dan nadomestili **sodelavci Karitas z družinskimi člani**. V domu so bivali od 1. do 5. 7., pod vodstvom Jasmine ter v spremstvu kuharice Ane in župnika Kržišnika iz Vrhpolja.

Najbolj me je presenetilo, da so – kot jih Jasmina imenuje, »moje punce in fant« – polni energije, volje in odprtosti za nova doživetja. Vsako jutro so zjutraj poskrbeli za svoje zdravje, torej pretegnili kosti in pogrnali kri po žilah, potem pa si privoščili kavo in zajtrk. Saj vsi vemo: zajtrk je najpomembnejši obrok dneva ... V teh dneh so občudovali prelepo naravo in na vse načine uživali v spokojni zeleni in smaragdni barvi, ki jih je obdajala. Svoje duše so umirili v Šunikovem vodnem gaju, moč narave so videli pri ogledu Malih korit Soče, hrano za dušo so nabirali ob postajah križevega pota do cerkvice sv. Lenarta pri Bovcu. Pomen besed »deliti z drugimi« in »iskrena hvaležnost« so spoznali ob obisku župnika Ipavca in njegove kapele, veličino gora, modrino neba in muhasto vreme pa na vrhu Vršiča. Kaj pomeni biti skupina, ki uživa v medsebojni družbi, so čutili ob ogledu Velikih korit Soče.

Kljub aktivnim sprehodom, ki so bili obarvani z duhovnim vodilom župnika Kržišnika, so našli čas tudi za ustvarjanje, pisanje razglednic ter igro z najmlajšima, Brino in Evo. Zdi se mi, da je prav vsak imel svojo vlogo: kuharica je božansko kuhala in razvajala njihove brbončice ter skrbela, da niso fizično omagali, župnik je z darovanjem svetih maš skrbel za duhovno rast, predvsem je v večernih urah iz svojih izkušenj podajal, kaj pomeni spremljanje starejših, ter poslušal mnenja ostalih, »punce« so pomagale pri pospravljanju po obrokih, »fant« je poskrbel za »moška« dela, najmlajši sta poskrbeli, da je bilo otroško razigrano, vodja pa je skrbela, da je vse teklo kot namazano in da so bili vsi zadovoljni. Mi je pa drobna ptičica povedala, da so imeli do cerkvice sv. Lenarta resničen **križev pot**. Pot je bila namreč daljša, kot so mislili, zato so porabili več časa, o primerni obutvi ne morem govoriti, pa še soparno je bilo. Pod vsako postajo križevega pota so poslušali župnikovo besedo, ki je bila posvečena delovanju v Karitas ter prepletena z Božjo besedo. Iz postaje v postajo je bilo težje, saj je nekateri boleli gleženj, druge koleno, tretji so nosili eno izmed najmlajših itd. ... pa še lačni so postajali. Ta dan je bil dan, ko so v popoldanskem času vsi resnično počivali in se do večerne svete maše le spravili k sebi. Po večerji, pri večernem razmišljanju, pa so soglasno ugotovili, da je bil to prav neverjeten dan in prelep križev pot.

In kaj je ob vsem tem spoznala naša Jasmina, ki je med nami šele začetnica? Njen odgovor: **»Ne glede na težo križa tega lažje prenašamo, če imamo okrog sebe prave ljudi – moje punce in fanta.«**

V Soči se bo letos še veliko dogajalo. Čeprav je povsod vse zapisano in obrazloženo, bosta naša skrbna Erika, najboljša sosedka, in njen mož Dare poskrbela, da bo hiša v Soči za kratek čas dom, ki ga odpira pravi ključ, to je ključ srca. •

KOGA SE BOJIMO? ČESA NAS JE STRAH?

Peter Tomažič

Strah je mehanizem v človeku, ki nas lahko obvaruje pred najhujšim, ko sproži v nas vse sile, da preživimo. Vendar je strah velikokrat tudi nepotreben in ga v današnjem času v nas umetno sprožajo različni marketinški, reklamni ter manipulativni pristopi. Z njim nas želijo spodbuditi, da bi nekaj kupili – lahko stvar, lahko pa tudi idejo. Bodisi da nas je strah, da bomo manj uspešni, manj lepi, manj »in« od drugih in zaradi tega osamljeni ter manj vredni, da nas je strah, da ne bomo med zmagovalci na volitvah, uspešnimi med sodelavci, ali pa da nas je strah, da se nam bo nekaj hudega zgodilo, če ne bomo nečesa kupili – npr. varnega avta, insekticida proti komarjem, ki prenašajo bolezni, prehranskega dodatka za naše zdravje in še bi lahko naštevali. Še posebej smo hitro prineseni naokoli pri skrbi za otroke, ko kupimo vse in za vsako ceno.

Najbolj prefinjeno pa je vcepljanje strahu pred drugimi ljudmi, pred drugače mislečimi, pred ljudmi druge barve, vere ali porekla. Strah pred komunisti in na drugi strani strah pred črnimi klerikalci, domobranci, strah pred istospolnimi pari in na drugi strani strah pred nazadnjaškim izkoriščanjem žensk, strah pred ljudmi, ki so drugačne barve in navad, ter na drugi strani strah pred staranjem naše družbe in neizogibnim pomanjkanjem delovne sile ... V današnjem času ni nič lažjega, saj mnogo ljudi več ur na dan preživijo pred ekrani ter nimajo stika s človeškimi očmi in dlanjo. Nekateri si pogledajo celo več dnevnikov in ves večer ždiijo pred »informativnim programom« ene ali druge strani. Žal pa ne vidimo svojega sosedu čez cesto ali sodelavca čez pisalno mizo. Pred nami je vsak človek nekaj posebnega in neponovljivega.

Posledice strahu pred ljudmi so lahko grozljive, ko jih določena skupina zlorabi in se spremenijo v nasilje. Zelo hitro nas lahko nekdo prepriča, da so drugi zverine, neljudje, ki jih je upravičeno z vsemi sredstvi uničiti. Dovolj nam je spomin na prejšnje stoletje. Ne mislimo si, da je to v civilizirani Evropi in danes nemogoče, ne mislimo si, da je to za kristjane nemogoče. Nobene razlike ni med tem, kar so naredili »kristjani« v Srebrenici, »katoliki« v Jasenovcu ali »suniti« na severu Iraka ali v Siriji. Obešanje lutk čez mostove lahko hitro preide v resnična kruta dejanja. Ne mislimo si, da je za nas ali celo zame to nemogoče. Vedno je mogoče, če se proti temu zavestno ne borimo. Vedno je mogoče, če pred seboj ne vidimo človeka po Božji podobi, kljub temu da ima napake ali je zelo drugačen od mene.

PREOBLIKUJETE NEKAJ, KAR JE ZA VSO VEČNOST

papež Frančišek

Vir: Vatican News, prevod: s. Leonida Zamuda

Od 10. do 23. julija so potekali Karibski dnevi mladih pod naslovom »Mladi preoblikujejo karibsko družino«, v središču premišljevanj pa je bila posinodalna apostolska spodbuda Radost Ljubezni. Mlade s Karibov je preko video sporočila nagovoril tudi papež Frančišek. Ker je nagovor aktualen tudi za nas in nas usmerja v temo letošnjega Tedna Karitas, smo ga izbrali za duhovno razmišljanje te številke.

Ste mladi ali postarani mladi?

Ta tema je izziv, vi ste mladi, vendar pa se sprašujem: ste mladi ali postarani mladi? Saj če ste postarani mladi, ne boste mogli storiti ničesar! Biti morate mladi, ki so 'mladi'! Z vso močjo mladosti, da bi mogli preoblikovati. In prva stvar, ki jo morate storiti, je videti, če ste se 'namestili'. Ne ... če ste se namestili, to ne gre. Tisti, ki so se namestili, se morajo 'od-namesiti' in se pričeti boriti.

Pomen razumevanja sedanjosti za soočanje s prihodnostjo

Vi želite preoblikovati, želite iti naprej in ste za svoje vzeli smernice posinodalne spodbude o družini, da bi preoblikovali družino. Da bi jo spodbujali danes za jutri, to je v sedanjosti za prihodnost. In da bi danes razumeli sedanjost, morate znati opisati družino ter jo razumeti, da bi mogli soočati jutri. Na poti od danes do jutri potrebujete nauk o družini in tega najdete v četrtem poglavju Spodbude: tam je jedro. Dobro ga preberite ter pogledajte in imeli boste smernice za pot naprej.

Ukoreninjenost v preteklosti

To sta danes in jutri. Ostane nam včeraj. Ne more se gledati na jutri, ne da bi gledali na včeraj. Ne more se gledati prihodnosti, ne da bi razmišljali o pretek-

losti. Pripravljate se, da bi preoblikovali nekaj, kar so vam dali vaši predniki. Prejemate včerajšnjo zgodovino, včerajšnja izročila. Imate korenine in ob tem bi se rad na kratko zaustavil: ničesar ni mogoče storiti ne v sedanjosti ne v prihodnosti, če nisi ukoreninjen v preteklosti, v svoji zgodovini, v svoji kulturi, družini; če nimaš korenin dobro zasajenih v notranjosti. Iz korenine boš prejel moč, da boš šel naprej. Nihče, ne vi ne mi, nismo bili izdelani v laboratoriju, imamo zgodovino, korenine. In to, kar delamo, sadovi, ki jih bomo obrodili, lepota, ki jo bomo mogli ustvariti v prihodnosti – vse to izhaja iz tistih korenin.

Preoblikovanje ni mogoče brez napetosti

Neki pesnik zaključi eno izmed svojih pomembnih pesmi z naslednjo vrstico: »Vse, kar ima drevo cvetočega, izhaja iz tega, kar ima zakopano.« Tudi vi vedno glejte nazaj, da boste imeli korenine, glejte svoje stare starše, starše in se pogovarjajte z njimi, vse to vzemite in ponesite naprej. Preoblikovano. Tam boste imeli korenine, moč za preoblikovanje družine. Gre za napetost, ki preoblikuje. Preoblikovanje ni mogoče brez napetosti.

Preoblikujete nekaj, kar je za vso večnost

Rekel sem vam, da je jedro apostolske spodbude Radost Ljubezni četrto poglavje. Kako živeti ljubezen. Kako živeti družinsko ljubezen. Pogovarjajte se med seboj o četrtem poglavju. Tam boste našli veliko moči, da boste lahko šli naprej in uresničili preoblikovanje. In ne pozabite na eno stvar: da ima ljubezen moč, ki je njej lastna. Ljubezen ima moč, ki je njej lastna. In ljubezen nikoli ne mine. Sv. Pavel pravi: »Vera in upanje bosta minila, ko bomo z Gospodom, medtem ko se bo ljubezen nadaljevala z Gospodom.« Vi preoblikujete nekaj, kar je za vso večnost. Ta lastna moč ljubezni bo ostala za vedno. •

» Koga se sodelavci Karitas ne bojimo: prostitutke, ki pride k nam po zavetje, zapornika, ki je odslužil kazen in išče zaposlitev ali dom, drugače mislečega, ki bi z nami v dialogu rad nekaj rešil v skupno dobro, muslimana, ki je pribežal iz nemogočih razmer, človeka, ki je že večkrat zapravlil vse svoje premoženje, pa se trudi, da mu tokrat uspe, človeka, ki išče boljše pogoje za življenje, ločenih, ki prihajajo k maši po Božjo uteho, obolelih z nalezljivo boleznijo, družin druge vere, brezdomca, ki okrog sebe pušča neprijetne vonjave, in še in še. Jezus bi stopil prav do njih. Ali bi jaz tudi? •

PREPREČEVANJE ZASVOJENOSTI Z INTERNETOM IN DRUGIMI NEKEMIČNIMI SREDSTVI

Petra T.

Zavod Pelikan Karitas, informativno-svetovalna pisarna v Ajdovščini, je 28. junija v okviru programa Pomoč odvisnikom in njihovim svojcem, ki ga financira Občina Ajdovščina, pripravil zanimivo *predavanje z diskusijo o izzivih v vzgoji današnjega časa in pasteh, s katerimi se mladi soočajo*.

Dogodek je gostila župnija Vipavski Križ v svojih prostorih. Predavatelj dr. Bogdan Polajner, univ. dipl. psih., je najprej predstavil razliko med:

- **razvado**, kjer gre za utrjen škodljiv vedenjski vzorec,
- **omamo**, kjer so prisotna občasna škodljiva stanja zavesti, in
- **zasvojenostjo**, kjer se ustvari nova, umetna biološka potreba in po 3 tednih odtujitve sredstva nastopi abstinenčna kriza.

Predavatelj je nato pojasnil razliko med sredstvi za omamljanje, od raznih substanc do nekemičnih sredstev, in nato nadaljeval z razlago koncepta zasvojenosti, ki sestoji iz več komponent, od katerih le ena predstavlja drogiranje in drugo krivdno vedenje, ki ga običajno enačimo s pojmom zasvojenosti same. Nadaljevali smo s poslušanjem o omami z nesubstancijskimi sredstvi, s poudarkom na medijih, ki danes pogosto ogrožajo mlade (pametni telefoni, računalnik, igrice ...). Nato se je razvila diskusija na temo primarne in sekundarne preventive, poslušalci so delili nekaj svojih zgodb, o katerih smo skupaj diskutirali in predlagali rešitve.

Predavatelj je ob koncu opozoril na pomen pravil, ki naj bodo v pisni obliki, prav tako po potrebi tudi kazni, nadzoru, rešitvah, kot so na primer organizacija skupnih večerov. Na željo poslušalcev smo nekaj pozornosti namenili še smernicam za urnik uporabe prej naštetih sredstev po starostnih obdobjih. Udeleženci so se strinjali, da je treba še večkrat spregovoriti o teh temah, tudi o koristnem zapolnjevanju prostega časa mladih med počitnicami. •

KAJ JE DOM?

Saša Eržen

Kaj je dom?/#whatishome je letošnja vseevropska akcija ozaveščanja, ki jo izvaja 12 organizacij Karitas v 11 evropskih državah. V Sloveniji smo jo pričeli v sredo, 18. 7. 2018, z okroglo mizo na temo povezave med migracijami in globalnim razvojem. Akcija ozaveščanja Kaj je DOM? je ena izmed aktivnosti v okviru triletnega projekta MIND – Migracije. Povezanost. Razvoj. – in bo letos trajala do 5. septembra. Z ozaveščanjem skušamo spodbuditi razmislek in širše razumevanje, zakaj so nekateri ljudje prisiljeni zapustiti svoj dom. Vabljeni, da tudi vi na svoj FB, Instagram, Twitter zapišete Kaj je DOM? in uporabite #whatishome, da bomo lahko sledili, koliko Slovenije smo preplavili s pozitivnimi sporočili. Če slučajno nimate teh orodij, pa lahko prosite svoje otroke, vnuke, da vam pomagajo deliti vaše sporočilo. Več informacij: Saša Eržen, sasa.erzen@karitas.si, 01 300 59 69. Projekt sofinancirata Evropska unija in Ministrstvo za zunanje zadeve RS. •

Okrogla miza z naslovom Kaj je DOM? v Galeriji Družina v Ljubljani. Preko 70 udeležencev je prisluhnilo razmišljanju gostov o tem, kaj so glavni vzroki migracij, in osebnim zgodbam z različnih koncev sveta, kaj ljudem pomeni dom in zakaj so ga prisiljeni zapustiti. Na fotografiji voditelj Alen Salihović, Jana Lampe, vodja mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči na Slovenski karitas, Irma Šinkovec, sodelavka Sektorja za razvojno sodelovanje in humanitarne pomoči na Ministrstvu za zunanje zadeve RS, s. Bogdana Kavčič, 47 let misijonarka v Afriki, s. Slavka Cekuta, 11 let misijonarka v Albaniji, danes prostovoljka Škofijske karitas Novo mesto, kjer pomaga albanskim družinam, Vael Hanuna, slovensko-palestinskih korenin, rojen v Siriji, 30 let živi v Sloveniji.

LITERARNI NATEČAJ

Prispevki osnovnošolcev in srednješolcev iz literarnega natečaja: Mlad, vesel in pogumen – brez alkohola»

Iskanje sreče

Ervin Alagić

Šolski center Ljubljana, Srednja strojna in kemijska šola Ljubljana

Nekoč je živel kralj, ki je imel štiri žene. Nekega dne je zbolel in končal na smrtni postelji. Zaradi strahu, kaj se bo zgodilo v posmrtnem življenju, je poklical svojo četrto ženo, da jo vpraša, če bi ona z njim zapustila ta svet in odšla v posmrtno življenje. To ženo je kralj imel najraje, kupoval ji je nakit, zlato, oblačila in vse, kar si je želela. Vendar ko jo je kralj vprašal, če bi to zanj naredila, mu je odvrnila le, da ne more, in odšla. Zato je kralj poklical tretjo ženo, ki jo je ravno tako imel zelo rad. Z njo se je ponašal in jo razkazoval po drugih kraljestvih drugim kraljem. Ko je njo vprašal, če bi se mu pridružila v onostranstvu, mu je odgovorila le, da je še premlada in prelepa, da bi zapustila ta svet in da se želi po njegovi smrti ponovno poročiti.

V upanju, da se mu bo odzvala, je poklical drugo ženo. Ta je bila vedno pripravljena, ko jo je potreboval. Ko pa jo je vprašal, če bi z njim raziskovala posmrtno življenje, mu je odvrnila, da žal še ni pripravljena, da pa bo organizirala njegov pogreb in bila na njem prisotna, vendar umreti z njim še ne more. Ko je kralj že obupal, je zaslišal glas: »Jaz bom ostala z vami, moj kralj!« Ko je kralj dvignil glavo, je videl svojo prvo ženo. Njej je v življenju posvečal najmanj pozornosti, čeprav je bila vedno ob njem. Ko je prišla bližje, se ji je zahvalil in jo prosil, naj mu oprostí, ker nikoli ni pomislil nanjo in ker ji ni posvečal pozornosti, ki si jo je zaslužila.

Ta zgodba se mi je sprva zdela nenavadna, saj govorí o bolezni, smrti in posmrtnem življenju. Vendar ko sem jo pozorneje prebral in o njej razmišljal, sem pomislil, da bi lahko kraljeve žene primerjal s tistim, kar nas obkroža v življenju. Tako sem pomislil, da četrta žena predstavlja moje telo, za katerega zmeraj skrbim in mu posvečam pozornost. Zmeraj se lepo oblečem in skrbim za lep izgled, pri tem pa pozabim, da je telo minljivo. Tretja žena predstavlja vse materialne stvari, ki jih imam v lasti: telefon, motor, denar ipd. Nikoli ne pomislim, da nič od tega ne bom vzel s sabo, saj bodo po smrti vse te stvari ostale in našle novega lastnika. Druga žena predstavlja moje prijatelje in družino. Vedno so tu, ko jih potrebujem, zmeraj mi stojijo ob strani in še dolgo bodo z menoj, vendar na koncu

bodo tudi oni izginili. Edino, kar bo vedno z menoj, je moj duh, moja notranja energija, ki me poganja, ki me vodi skozi življenje. Ta me nikoli ne bo zapustil, ne glede na to, kam bom šel, se pa mu v življenju najmanj posvečam. Celo življenje nenehno iščem srečo, vendar je nikoli ne najdem, ker jo iščem v napačnih stvareh. Materialna sreča je hitro minljiva, vsi trije pojmi mi bodo dali kratek občutek sreče. Moj duh skriva pravo srečo, vendar nikoli vanj ne pogledam, ne pomislim in se mu ne posvetim.

Pojem sreče skrivam v sebi, vendar ker si nikoli ne vzamem časa zase in se nikoli zares ne posvetim sebi, ga tudi ne najdem. Čisto nič materialnega, česar jaz kot človek ne bi imel, ni potrebno za iskanje sreče. Preden se spet lotim iskanja sreče v materialnem svetu, si bom vzel čas in pogledal vase. V meni se skriva moja sreča, samo najti jo moram.

Ljubezen ni alkoholna kanta

Lana Lamovšek

7. razred, OŠ Podbočje

Prišla so ta leta,
ko se mi nekaj obeta.
Sklenila sem pakt,
ki bo za mojo mladost pravi ekstrakt.
Poklicala sem prijateljico
in ji dejala,
če bi se z mano malo afnala.
Afnali sva se tako,
da sva v gostilni naročili vsaka svoj jagodi sok,
ki je bil z dodatno dozo smetane pravi sladkorni šok.
Do naju sta prišla dva fanta,
ki sta imela pivo v roki
in njuni pogledi v naju so bili zares globoki.
Ker sta želela,
da bi tudi midve spili nekaj alkohola,
sva se takoj uprli,
in njun pogovor zatrli.
Strinjali sva se,
da se najboljši imava brez alkohola,
saj se nama tako v glavi še vedno zdravo rola.
Prava zaljubljenost poteka brez piva,
pa četudi je fant prava spogledujoča diva.
Najrajši imava tiste fante,
ki s svojim telesom ne upravljajo kot smetiščne kante.

koper

UMETNIKI ZA KARITAS NA SVETI GORI

Jožica Ličen

V nedeljo, 8. julija, je voditeljica Goriške območne karitas Renata Vončina v Frančiškovi dvorani na Sveti gori nad Gorico odprla

razstavo likovnih del, ki so nastala v 23. mednarodni likovni koloniji Umetniki za Karitas. Dogodek so obogatili pevci skupine Radi pojemo, navzoče in likovna dela pa je blagoslovil pater Bogdan Rus, ki je v duhu naslova razstave »Ljubezen je ...« poudaril velik doprinos umetnikov k ljubezni doma in po svetu. Ker je bila likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn odsotna, sem sama predstavila vsebino projekta in tudi razstavljenega dela.

Razstava Umetniki za Karitas je v poletnem času na Sveti Gori že tradicionalna in si jo ogleda veliko ljudi. Hvala patrom frančiškanom za gostoljubje, pa tudi sodelavcem Goriške območne karitas za redna dežurstva v sobotah in nedeljah. Prav druga nedelja je bila za razstavo uspešna, saj so novega lastnika našla kar tri likovna dela. Še večja zanimivost pa je, da bosta dve sliki pričali lepoto in dobroto v domu slovenske družine v Ohio v Ameriki. Res, lepo in dobro ne pozna meja. •

KARITAS V GALERIJI DOMA NA VIDMU V ILIRSKI BISTRICI

Božidara Česnik

Veliko je umetnosti, in delček le-teh smo predstavili v petek, 9. julija 2018, v galeriji Doma na Vidmu v Ilirski Bistrici. Prepletli smo likovno in glasbeno umetnost.

Sodelavci domače Karitas smo bili pred veliko leti navdušeni nad idejo Škofijske karitas Koper in umetniki, ki so odprli dlani ter nam podarili svoje znanje in svoj navdih, prelit na slikarska platna. Bili smo ena izmed prvih Karitas, ki je gostila likovno razstavo Umetniki za Karitas. To navdušenje nas ni pustilo ravnodušnih v vseh letih, ko so kolonije in razstave odpirale vrata v mnogih krajih, samo v našem mestu ne. Ob vsakem pogovoru na Odboru za materialno pomoč,

ko naj bi razstava obiskala vsa dekanjska središča v naši škofiji, je tlela odločitev in zbiranje poguma, da organizacijsko pripravimo teren za obisk razstave v našem mestu. Nekaj let v občini nismo imeli primerne galerije, letos pa je ideja ponovno dozorela in se prelila v čudovit večer glasbe in umetniških slik.

Ob sodelovanju Škofijske karitas Koper in Občine Ilirska Bistrica smo pripravili odprtje razstave likovnih del, ki so nastala v 22. mednarodni likovni koloniji Umetniki za Karitas pod geslom »Pogum, vse ljudstvo v deželi, govori Gospod« (Ag 2,4).

Galerijska vrata nam je prijazno odprl in nas sprejel vodja galerije Rajko Kranjc. Projekt Umetniki za Karitas in avtorje sta predstavili spremljevalki kolonije in razstav Jožica Ličen in Anamarija Stibilj Šajn. Spremljajoč kulturni program je obogatil Cerkveni mešani pevski zbor Zvon pod vodstvom Damjane Kinkela.

Zbor župnije Ilirska Bistrica v letošnjem letu praznuje 35 let delovanja in se poleg rednega sodelovanja pri bogoslužjih v domači župniji rad odzove tudi na povabila za nastope izven cerkve. Prepletanje glasbe, likovnih del in spremljevalnih besed nam je pričaralo čudovit večer lepega in dobrega. Sodelavke Karitas smo pripravile nekaj dobrot, da je bilo kramljanje ob končanem umetniškem večeru zelo sproščeno.

Galerija Doma na Vidmu je v središču mesta, in ko se boste peljali proti hrvaškemu morju vas vabimo, da si v mesecu juliju do 8. 8. ogledate razstavo Umetniki za Karitas v našem mestu. •

Čestitke Medžupnijski karitas Divača, Lokev in Vreme za plaketo Občine Divača, s katero se jim občina zahvaljuje za pomoč ljudem v stiski.

Ljubljana**SREČANJE STAREJŠIH**

Bojana Bajec

3. junija je bilo v naši župnijski cerkvi svetega Martina v Notranjih Goricah zdaj že tradicionalno srečanje ostarelih, bolnih in onemoglih, ki ga organizira Župnijska karitas Notranje Gorice. Prva nedelja v juniju je zelo primerna za srečanje, ker je mesec junij posvečen češčenju Srca Jezusovega in Marijinega, zato je prav, da to Božjo ljubezen delimo s tistimi, ki so onemogli, večkrat duhovno vezani na svoj dom in brez svojih sovrstnikov.

Srečanje smo tudi letos združili s sveto mašo. Pred njo je bila možnost za sveto spoved, med mašo, ki jo je ob sodelovanju domačega župnika daroval msgr. Jože Kastelic, pa je bilo mogoče prejeti bolniško maziljenje, ki ga lahko enkrat letno prejme vsak starejši, gotovo pa tisti, ki je bolan, onemogel in potreben posebne Jezusove pomoči.

Za letošnji uvod v mašo so nam bile besede papeža Frančiška:

»Kot ljudje bomo napredovali le, če bomo znali ceniti modrost starejših. In vi, se zavedate neizmerne vira bogastva, ki je v srečanju med mladimi in starejšimi? Koliko ste pozorni do starejših, do svojih starih staršev? Imate dober razlog, da želite odleteti iz gnezda, v srcu nosite toliko sanj, toda potrebujete tudi modrost in daljnovidnost starejših.«

Mašo vedno popestri otroški pevski zbor, ki raste skupaj z našimi srečanji in mu vsi radi prisluhnemo.

Po maši pa smo se vsi skupaj ustavili še pred cerkvijo, kjer so bile postavljene mize in klopi, ki so nam jih prijazno posodili domači gasilci. Ugotavljamo, da smo začetno zadrego že premagali in se po maši družimo vsi udeleženci, od najmlajših do najstarejših. To je čas za medsebojni klepet in tudi pesmi ne manjka. Gospodinje so poskrbele za pecivo in druge dobrote – celo tako pridne so bile, da smo lahko udeležencem dali nekaj sladkih dobrot še za domov. Druženje je minilo v prijetnem vzdušju in vsi smo bili zelo zadovoljni, predvsem pa bolniki in ostareli, ki jim takšna srečanja veliko pomenijo. •

DAN SLUŽENJA NA VRHNIKI

V nedeljo, 10. junija 2018, je bila župnijska cerkev sv. Pavla na Vrhniki pri deveti maši polna ljudi, dobrih misli, bolniškega maziljenja in glasbe, saj je bil Dan služenja, ki ga je pripravila Župnijska karitas Vrhnika.

Polno je bilo vernikov, ljudi dobre volje, ki so bili pri sveti maši. Tu so bili ostareli, bolni in invalidi v klopeh in v invalidskih vozičkih. Z njimi ter ob njih so bili njihovi domači, sorodniki, prostovoljci, skavti in uslužbenci Doma upokojencev na Vrhniki, ki so jih pripeljali in spremljali. Marsikdo pa je manjkal, saj ni vedel ali ni bilo nikogar, ki bi ga pripeljal. Vsi prisotni smo se kot velika družina zbrali okrog daritvenega oltarja.

Polno je bilo Božje besede in spodbudnih misli sodelujočih. Sv. mašo je daroval bolnišnični duhovnik g. Danijel Volavšek, somaševal pa je domači župnik g. Mohor Rihtaršič. Že uvodni nagovor nam je dal misliti o naši nepopolnosti in ločevanju, kar tako radi delamo. Črne in bele ovce so v očeh pastirja različne, čeprav so vse njegove – za nebeškega Očeta pa smo vsi enaki. Berili sta prebrala zakonca Treven. Prvo berilo nam je prikazalo Adama, ki je spoznal, da je nag, ker je jedel prepovedan sad. Drugo berilo nam je dalo življenjsko upanje, saj poudarja, da bo tisti, ki je obudil Jezusa Kristusa, obudil tudi nas. Osnovno sporočilo evangelija je Jezusovo zagotovilo, da je vsak, ki izpolnjuje Božjo voljo, njegov brat, sestra in mati. Prošnje so izrekli oskrbovanci Doma upokojencev.

Polno je bilo zakramenta bolnišničnega maziljenja. Ta zakrament se velikokrat razume napačno, kot popotnico ob koncu življenja. V resnici pa je v življenju ostarelih, bolnih in invalidnih vir novih moči, ozdravljenja in spodbude, saj je življenje močnejše od smrti. Duhovniki so mazili vse, ki so za to izrazili željo. Veliko je bilo teh, ki so prejeli novo upanje.

Polno je bilo glasbe in petja. Ljudsko petje sta vodila Katarina in Franci Jesenko. Izbrala sta pesmi, ki

tolažijo in opogumljajo naše srce, kot so: Lepa si, lepa si, roža Marija; O Srce Božje, slišim tvoj glas; Hvali, svet, Odrešenika; Marija, Mati ljubljena; Pred teboj, o Mati. V slednji se nam kaže pot rešitve: »Če pa žalost pride grenka in gorje, se zatečem v tvoje mater'no srce ...« S kora so s svojimi glasovi cerkev napolnili pevci invalidskega pevskega zbora.

Polne so bile mize. Sončno dopoldne smo zaključili na dvorišču, kjer so bile mize polne dobrot, ki so jih spekle pridne gospodinje. Za popestritev je poskrbel invalidski pevski zbor, ki je zapel nekaj pesmi, od katerih se je srcu najbolj prilegala tista, ki poje, da moraš imeti prijatelja. Ta dan smo bili vsi prijatelji. Za spomin na lep dogodek smo za darilo vsi prejeli majhne jaslince, ki so jih izdelali v župnijskem vrtcu.

Polno je bilo hvaležnosti. Tajnica Župnijske karitas Marica Štirn se je zahvalila vsem, ki so s sodelovanjem omogočili, da je Dan služenja izpolnil svoje poslanstvo. •

OBISK SODELAVCEV KARITAS IZ KAMNIKA

Miro Metljak

V sodelovanju in ljubezni je moč, je bila skupna misel ob obisku sodelavcev Karitas iz Kamnika pri Župnijski karitas Vrhnika. Na naš konec jih je v četrtek, 14. 6. 2018, pripeljal njihov župnik, naš nekdanji kaplan g. Luka Demšar. Najprej so si ogledali župnijsko cerkev sv. Pavla, ki jo je opisal naš župnik g. Mohor Rihtaršič. Nato so odšli v prostore Karitas, kjer jim

je tajnica vrhniške Karitas ga. Marica Štirn predstavila področja delovanja in način organiziranja dejavnosti. V prijetnem pogovoru so bile poleg dobrih strani povedane tudi težave, ki spremljajo vsakodnevno delo. V Kamniku so prostorsko utesnjeni. Da je svet res majhen, priča novica, da je bila med obiskovalci tudi sestra našega nekdanjega kaplana Zdravka Bahorja. Taki obiski so prijetni, saj nas združujejo in bogatijo. •

TRETJE SREČANJE MED DOLENJSKIMI GRIČI

Alenka Petek

Že kar nekaj let se s prostovoljci ŽK srečujemo v Portorožu, tako na počitnicah kot raznih izobraževanjih. Tam se je rodila tudi ideja, da bi tista ŽK, ki ima možnost, medse povabila prostovoljce, s katerimi smo se družili v Portorožu. ŽK Ivančna Gorica z gospo Emo Grunbacher na čelu je 23. 6. tokrat že tretjič pripravila srečanje med dolenjskimi griči. Srečanje se je v zgodnjih dopoldanskih urah začelo z ogledom etnološke zbirke Štefana in Anice Nose, ki se nahaja na Bojanjem vrhu.

Zbirka je začela nastajati na pragu novega tisočletja, ko se je ob pogledu na izginjajočo slovensko dediščino pri zakoncih Nose prebudila želja po njeni ohranitvi. Leta 2002 sta postavila toplar, simbol slovenske identitete. Pod njim in ob njem sta razstavila številne predmete in orodja, ki so služila našim prednikom pri delu na polju in v hlevu, gospodinjam v črnih kuhinjah ter pri drugih domačih opravilih. Med razstavljenimi pred-

meti so tudi razna orodja, ki so jih uporabljali v domači obrti in rokodelstvu. Zbirka se je večala in zaradi pomanjkanja prostora sta leta 2008 postavila še kaščo. V njej so dobili prostor razni eksponati, ki ponazarjajo, čemu so ti objekti služili nekoč.

Nadaljevali smo s sv. mašo na Krki. Maševal je domači župnik g. Dejan Pavlin, ki se je v nagovoru zahvalil sodelavcem Karitas za plemenito delo in pomoč ljudem v stiski. Po končani maši je povedal nekaj tudi o zgodovini cerkve sv. Kozme in Damijana. Zavetnika v glavnem oltarju sta delo slikarja Matevža Langusa. Zelo verjetno je, da je na mestu današnje cerkve stalo pogansko svetišče, ki je bilo kasneje spremenjeno v cerkev in okoli leta 525 posvečeno sv. Kozmi in Damijanu, zavetnikoma zdravnikov in lekarnarjev. Svoj romarski razcvet pa je cerkev doživela v 18. stoletju. Romarji so prihajali z Gorenjske, Notranjske in Dolenjske, pa tudi iz Istre, z Vipavskega in s Tolminskega. V tem času je bilo zapisanih največ ozdravljenj in uslišanj. O Krki je že nekoč veljalo, da romar, ki se je zatekel k svetima Kozmi in Damijanu, od tod ni odšel razočaran.

Po končanem ogledu in razlagi zgodovine cerkve smo se napotili naprej proti izviru Krke. Po približno 2 km smo parkirali in po pešpoti od parkirišča poromali čez polja do izvira. Pred nami se je odpirala čudovita narava z zgodnjepoletnimi rastlinami in rožami. V žitu se je bohotil mak, na travniku so rastle zdravilne rastline. Še čez mostiček po klančku navzdol, in že smo bili pri izviru.

Krka je ena naših najzanimivejših kraških rek, s 94 km površinskega toka pa tudi najdaljša povsem slovenska reka. Njen izvir je na nadmorski višini 268 m, izliv v Savo pri Brežicah pa na nadmorski višini 139 m. V reki živi kar 38 ribjih vrst, v podzemskem svetu Krke pa sedem kopenskih in 31 vodnih vrst jamskih živali, s čimer se uvršča med 20 najbogatejših na svetu.

Ogledi so nas že pošteno zlakotili, tako da nam ni preostalo drugega, kot da smo se podali na pot do planinske koče na Gradišču. Tam nas je na vrhu čakalo kosilo. Seveda ni manjkalo pijače in peciva, ki so ga spekle sodelavke ŽK Ivančna Gorica. Kosilu je sledilo druženje s programom, ki ga je vodila Ema. Družabni program nam je popestril popoldan in celotno srečanje. Manjkali niso niti zvoki harmonike. Popoldne se je zjasnilo tudi vreme, tako se ob prijetnem druženju in klepetu nikomur ni mudilo domov.

Zahvaljujem se sodelavkam ŽK Ivančna Gorica, ki so nam pripravile tako lepo srečanje, kjer smo se imeli po dolgem času zopet možnost družiti in pokramljati. Hvala tudi vsem udeležencem, ki ste si vzeli čas in se nam pridružili. Na koncu smo si bili edini, da moramo tako srečanje ponoviti naslednje leto. Upamo, da se bo še katera ŽK opogumila in organizirala srečanje. •

maribor

IZLET PEVSKEGA ZBORA NA DRAVSKO POLJE

Kristina Robič in Anja Fras

Že nekaj časa nam je bilo znano, da se bomo pevci pevskega zbora Doma sv. Lenarta podali na skupinski izlet v Kidričevo. V soboto, 30. junija 2018, po nekaj oblačnih in deževnih dneh, smo se v pričakovanju lepega izletnega dne zbrali pred vhodom našega doma, kjer nas je pričakal avtobus, pa tudi sončni žarki. Zbrali smo se prav vsi člani zbora; stanovalci, zaposleni in prostovoljci, ki prepevamo v zboru, zborovodja Žan ter direktor Zlatko Gričnik.

Naša prva postaja je bila Dom »Park« Kidričevo, ki kot enota spada k Domu upokojencev Ptuj. Tam nas je pričakalo vodstvo doma, direktorica Jožica Šemnič in strokovna vodja doma Simona Požar.

V njihovi kapeli smo s petjem obogatili sveto mašo, po njej pa smo skupaj s tamkajšnjimi stanovalci zapeli tudi nekaj slovenskih narodnih pesmi. Pogledali smo si dom in njihov čudovit zeleni park, nakar je sledilo okusno kosilo, začinjeno še z nekaj pesmimi in dobro voljo.

Naša pot se je nadaljevala z ogledom tamkajšnje župnijske cerkve, ki je posvečena Sveti Družini in je lansko leto praznovala 30. obletnico posvetitve. Farni župnik Anton Pačnik nam je razkazal cerkev in predstavil njeno kratko zgodovino ter svoje osebno življenje in misijonsko pot v misijonu v Zairu. Nad oltarjem v cerkvi se nahaja čudovit kip Svete Družine – Marije, Jožefa in mladega Jezusa, ko ga Marija in Jožef najdeta v templju in jima ta pravi: »Kako da sta me iskala? Mar nista vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?« (Lk 2,49). Ker se kot pevci nismo mogli upreti pogledu na kor, smo ob orglah zapeli še nekaj pesmi v čast Mariji. Na orglah nas je spremljal naš zborovodja Žan Jerenko, ki je za temi orglami nekaj let bogatil nedeljske maše. Tik ob cerkvi pa se nahaja staro vojaško pokopališče, ki je bilo del kompleksa avstro-ogrskih ujetniških taborišč in rezervnih bolnišnic, ki so na tem območju delovale med letoma 1915 in 1918. Ob poti domov smo se ustavili še pri gradu v Račah, kjer so si kar trije pari obljubljali zvestobo v sreči in nesreči ..., prav v njem pa je urejena tudi zasebna etnološka zbirka starin Antona Grila, skozi katero nas je navdušeno popeljala Nevenka Gril Hameršak, ki nam je med obiskom nepričakovano povedala, da je tudi ona zborovodkinja in organistka cerkvenega pevskega zbora v Račah. Na klavir nam je zaigrala tudi tisto staro, zimzeleno: Cvetje v jeseni. Izlet se je bližal koncu in tako smo pozno popoldne prispeli nazaj do našega doma. Kako drugače kot s pesmijo in polni lepih vtisov smo pred avtobusom zaključili dan. Složno smo se strinjali, da moramo take stvari večkrat ponoviti.

Hvaležni smo vodstvu našega doma, ki nas prizadevno podpira v naših zrelih letih. Posebna zahvala pa gre tudi zborovodju, da nas je potrpežljivo naučil vseh lepih pesmi.

In kot pravi besedilo pesmi Ansambla Stanka Fajsa: »Kjer pesem se sliši, domuje veselje,« zato naj naša pesem doni še naprej, da bo prinašala veselje nam in vsem ljudem okoli nas. •

POLETJE V DOMU SV. LENARTA

Polona Šporin

Kljub počitnicam in dopustom, ko se življenje nekoliko umiri, nam v Domu sv. Lenarta ni prav nič dolgčas. Resda na sporedu ni toliko aktivnosti kot preko leta in so se pevke ljudskih pesmi, prostovoljci in drugi sodelavci za kratek čas poslovili. Tečejo pa vse redne dejavnosti – rekreativne aktivnosti, branje časopisa, praznovanje rojstnih dni, razne delavnice, pogovorne urice, miselne aktivnosti, duhovna verska oskrba idr.

V jutranjem hladu se stanovalci radi sprehodijo po bližnji okolici ter dopoldan in pozno popoldan posedaajo na klopcih okoli doma.

Svoj čas stanovalci in zaposleni namenjamo oskrbi balkonskega cvetja in domskega vrta, kjer nam raznovrstna zelišča in zelenjava zelo dobro uspevajo. Iz plodov z vrta smo pripravili več različnih učnih in kuharskih delavnic (sataša, solate). Sladkali smo se tudi z ledeno kavo.

Konec junija smo v sodelovanju s Senior trgovino pripravili modno revijo. Stanovalci in stanovalke – 13 modelov – so se odeli v nova oblačila in se pokazali in sprehodili pred publiko. To jim sploh ni bil problem, kvečjemu izziv in zabava. Tako kot so bile zabavne priprave na ta dogodek, saj si je bilo pred dogodkom seveda treba urediti frizure, za kar je poskrbela frizerka Marjetka, pripraviti modne dodatke, izbrati barve in narediti manikuro in ličenje. Priprave so potekale že

en dan prej, v delavnici delovne terapije je bilo živahno in zabavno. Za »likof« so se modeli šli posladkat v bližnjo kavarno.

Sredi julija so nas obiskali udeleženci socialnovarstvenega programa Socialna aktivacija, v katerega so vključene brezposelne osebe. V Lenartu program teče pod okriljem izvajalca Avantus. Udeleženci so stanovalce na vozičkih peljali do mestnega parka dr. Jožeta Pučnika.

Sebastjan Jemec, vnuk stanovalke Verice, ki je letos zaključil študij kitajščine in zgodovine v škotskem Edinburghu, nam je pripravil potopisni predavanji o zeleni Škotski in o pisani Kitajski.

Na Krištofovo nedeljo smo blagoslovili službena vozila in vozila zaposlenih. •

NE LE POČITNICE NA MORJU, AMPAK TUDI ZGLED, KAKO SREČNO ŽIVETI V DRUŽINI

Urška Puc

Tudi letos je Karitas omogočila družinam v stiski počitnice na morju. Tako se nas je prvi ponedeljek v juliju 8 družin iz območja ŠK Ljubljana zbralo v Sončni hiši v Portorožu. Nekatere družine so bile številčnejše, druge so štele komaj dva člana, prihajali smo tako iz mesta kot iz vasi in tudi narodnostnih pripadnosti smo bili različnih. Vendar nas je vse brez razlike prisrčno in iskreno nasmejana sprejela ekipa Karitas, ki so je sestavljale voditeljica gospa Alenka Petek ter pet mladih animatork – Mirjam, Jana, Vesna, Katja in Špela. Te so vse od prvega trenutka dalje skrbele za nas in naše dobro počutje. Na terasi smo se posedli za skupno mizo in pričeli počitnice z okusnim kosilom. Naši kuharici Marijo in Francko smo spoznali šele kasneje, saj sta bili večino časa zaposleni s kuhanjem.

Prvi večer je bil nekaj posebnega. Vsaka družina je velik barvni karton spremenila v družinski plakat na

način, da je nanj napisala vse svoje člane in družinske zanimivosti. Otroci so nato še ustno predstavili svojo družino, potem pa smo s plakati okrasili steno v igralnici. Kmalu se je izkazalo, da ni bil poseben samo spoznavni večer, temveč vsak dan. Jutra smo pričenjali z zvončkom in mislijo dneva – kratko duhovno spodbudo, ki osmišlja naše življenje. Po zajtrku so otroci pričeli s kvizom. Razdelili so se v dve skupini: Janez in fantastičnih pet ter Neustrašni prijatelji. Do konca tedna so urili svoje možgančke in s pravilnimi odgovori zbirali točke vse do sobotnega velikega finala. Starši pa smo se z gospo Alenko pogovarjali. Vsi skupaj smo začeli tudi zanimivo igro z iskanjem skrivnega prijatelja. Z žrebom smo izvlekli ime družine, kateri smo preko celega tedna pisali anonimna sporočila. Na ta

19

način so se naše vezi tesneje spletile in naša pozornost do sočloveka se je lahko bolj pogumno izražala. Tako smo se v šestih dneh dodobra spoznali, naigrali, nasmejali, si stregli dobro pripravljeno hrano in tudi pospravljali mizo za seboj. Tudi na sončili in naplavali smo se in nekateri predvsem naskakali s pomola v morje. Vreme nam je dobro služilo, saj ni bilo prevroče in tudi morje ne premrzlo in ne pretoplo.

Predvsem pa nam je služila ekipa Karitas. Vsak teden so nam darovali svojo srčnost: za nas – za naše potrebe, za spodbudo pri igri, za pohvalo pri delu, za pomoč v stiski, za razumevanje s pogovorom, za odpravo naših spodrsrlajev, za navezovanje stikov z

odraščajočimi otroki, za zapolnitev prostega časa z ročnimi spretnostmi in nekoliko pozabljeno dejavnostjo ustvarjanja, ki je povsem nadomeščala telefone ali otopele misli in v nas prinašala zadovoljstvo in mir. V sredo nas je obiskal g. Marko Čížman, župnik iz Podutika, in z nami preživel cel dan. To je bilo veselo! S svojo kitaro in nežnimi otroškimi pesmicami je sprva umiril že nekoliko utrujene najmlajše otroke ter s smehom in razigranostjo večjim otrokom popestril popoldne na plaži. Vsem nam pa je z večerno mašo dal krasen zaključek dneva, ko je naše skupne dogodivščine osmisilil v homiliji in z darovanjem pomnožil tudi upanje v jutrišnji dan.

Proti koncu tedna smo se podali tudi na dva zanimiva izleta: z ladjico smo odpluli v Izolo, kjer smo uživali na plaži in poskusili tamkajšnji sladoled ter ga primerjali s portoroškim, in z avtobusom v Piran, kjer smo si ogledali akvarij. Da pa bi bila mera dogodivščin zvrhana polna, smo se dva večera zapored z otroki podali tudi v tunel zapuščene železnice, skozi katerega vodi pešpot iz Portoroža v Strunjan.

Hvaležna sem za te prelepe počitnice v Sončni hiši Karitas, ki zaradi njihovih ljudi nosi pravo ime. Pred odhodom domov so se mi utirala vprašanja: Kdo se vsak dan znova z nasmehom in z veseljem v srcu trudi za svoje najbližje, ko skrbi za vse potrebno, kot je za nas skrbela gospa Alenka? Kdo za svoje bližnje cele dneve preživi v kuhinji in za njih pripravlja okusno ter

krepčilno hrano, da lahko oni brezskrbno uživajo počitnice, kot sta to počeli naši kuharici? Kdo svoje bližnje nenehno sprejema z vso ljubeznijo in razumevanjem in pri tem niti v mislih ne prizna nikakršne obsodbe, kot so se za nas razdajale naše animatorke? ... Domov smo odhajali rahlo opečeni in otovorjeni z vsemi izdelki, ki smo jih skupaj ustvarjali. Za nameček pa smo bili v tomboli obdarjeni še z dobrotami, ki so razveseljevali tako gospodinjice kot tudi otroke. Marsikdo je ob slovesu izrekel zahvalo s solzami v očeh, kajti niso nam bile samo omogočene počitnice na morju, predvsem nam je bil darovan zgled, kako z ljubeznijo živeti srečno v svoji družini, v skupnosti in v družbi. Hujša kot finančna stiska je namreč lahko stiska v odnosih. Zato: hvala vam, Karitas. •

MATERINSKI DOM MOZIRJE - ŽALEC NA LETOVANJU V PORTOROŽU

Dragica Veček

*Vetrovi šumijo,
morski vali k obali valijo,
sonce lička razgreje,
poboža vsakogar
in vsakomur se smeje.
Ladvice v modrini nekje med nebom
in morjem lahno drsijo,
otroške nožice pa po mivki
do morja hitijo, hitijo ...
(Tisa)*

Leto je bliskovito hitro naokrog in ... pozna kdo koga, predvsem med najmlajšimi, ki se mu ob besedah »morje, počitnice« ne zaiskrijo oči?

Letos nas je bilo v Portorožu skupno 31, od tega 3 zaposlene in 12 otrok v Materinskem domu ter kuharica Ana, ki nam je dobro in okusno kuhala ter posebej pripravljala kar štiri diete.

Za en dan nas je obiskal predsednik Nadškofijske karitas Maribor Branko Maček, ki se ga vedno zelo razveselimo in se radi udeležimo njegove svete maše. Prav tako nas je v petek zjutraj na kratko obiskal generalni tajnik Nadškofijske karitas Maribor Darko Bračun s svojo družino.

Logistika prevoza je bila kar zahtevna, saj smo morali prepeljati vse mame, otročičke, otroške vozičke ter ostalo, kar je za sedemdnevno bivanje neobhodno potrebno.

Pridružile so se nam tudi tri družine sodelavcev Caritas iz Aleksinca.

Kljub raznolikosti udeležencev letovanja je medsebojna komunikacija lepo tekla in predvsem dinamika skupine je bila brez kakršnih koli zapletov.

Naš dan se je začel z obilnim in raznolikim zajtrkom. Po zajtrku smo vsi vse pospravili, počistili ter odšli na plažo in s plaže na kosilo. Po kosilu so manjši otroci počivali in potem spet na plažo. Po večerji smo se radi sprehodili po Portorožu, naši otroci pa seveda po igralih.

V torek smo doživeli čudovit izlet z ladjico v Izolo in prav užitek je bilo gledati srečne otroke.

Imeli smo tudi srečo z vremenom. Vse dni razen enega dopoldneva je bilo sončno in vroče, tako da je bila naša najpomembnejša zadolžitev kopanje in spet kopanje.

Ob koncu letovanja bi vsi še kar ostali v Portorožu ... pa morali smo dati mesto drugim. Domov smo se vrnili v soboto zvečer, polni vtisov ob naših lepih skupnih doživetjih, ter sklenili: »Bilo nam je lepo. Mame so izkazale hvaležnost, ker je bilo njim in otrokom omogočeno letovanje na morju.«

Za nas zaposlene je bil teden poleg vsega lepega tudi naporen, saj smo ves čas koordinirale delo ter bile opora in fizična pomoč mamicama z majhnima otrokoma, ki imata težave pri skrbi zase in svoje otroke.

Glede na to, da smo bili skupaj vse dneve, je bila priložnost tudi za individualno svetovanje. Torej je tako letovanje dobrodošlo tudi za strokovno svetovalno delo ob izkustvenih situacijah.

Hvala Nadškofijski karitas Maribor za lepe počitnice. •

DOBROTA SLOVENCEV IN KARITAS V AFRIKI

Jana Lampe

Tudi letos vam želim predstaviti sadove **akcije Za srce Afrike, ki sedaj poteka že dvanajst let v sodelovanju z revijo Ognjišče in slovenskimi misijonarji**, ki delujejo v predvsem v osrednjem delu Afrike. V aprilu in maju sem obiskala misijone v Ruandi in Burundiju, kjer podpiramo največ projektov, ki so bili podprti preko dobrote iz Slovenije. V teh krajih ne podeželju ljudje živijo še zelo preprosto, večinoma od tega, kar pridelajo na zemlji. Soočajo se z vse pogostejšimi sušami in drugimi ujmami, veliko je lačnih in podhranjenih. Na misijonu pri sestri Vesni Hiti v Ruandi sem srečala deklico, za katero sem mislila, da je stara 4 leta, dejansko pa ima 12 let. To je posledica kronične podhranjenosti, ki zavira telesni in intelektualni razvoj. Veliko žensk nima niti 40 kg, moški pa niti 50 kg. Človeka ob vsem kar stresa, še posebej ob misli, da se na svetu toliko hrane zavrže. Pogoste so tudi druge bolezni, kot so malarija, črevesne bolezni zaradi oporečne vode in bolezni dihal. Razvoj zavirajo tudi nenehni konflikti. Tudi letos je bila v Burundiju napeta situacija, ker je bil čas volitev. Hvala Bogu se je vse dobro izšlo. Misijonarji povedo, da vsaka vojna uniči ves razvoj, infrastrukturo. Zaradi desetletnih konfliktov Burundi še sedaj ostaja zelo reven. Premalo je tudi šol za vse otroke, da bi z izobrazbo lahko dosegli poklic in boljšo prihodnost ...

Slovenske misijonarke in misijonarji pa s pomočjo iz Slovenije in s svojim trudom ljudem v srcu Afrike prinašajo trajno upanje za prihodnost. Vedno sem ganjena, ko vidim, kaj dobrega je bilo s pomočjo iz Slovenije preko misijonarjev narejenega za preživetje in bolj dostojno življenje na lokalnih območjih v Afriki, kjer pomagamo. V zdravstvenih centrih na revnem podeželju, ki smo jih pomagali zgraditi ali obnoviti, misijonarke dnevno rešujejo življenja podhranjenih otrok in bolnikov. Z gradnjo šol in kvalitetnim poukom ter šolsko malico revnim otrokom prinašajo dobro izobrazbo in možnost za lepšo prihodnost. Njihovim staršem pa pomagajo z delom, najemom zemlje in semeni, da bi lažje pridelali hrano ter preživeli družino. V zadnjih dvanajstih letih je bilo s pomočjo sredstev, zbranih v akciji Za srce Afrike, ter ob sofinanciranju posameznih projektov s strani Ministrstva za zunanje zadeve in Misijonskega središča **rešenih veliko življenj podhranjenih otrok, zgrajenih ali obnovljenih in opremljenih 7 šol in vrtec, 5 zdravstvenih centrov in 3 porodnišnice ter 11 večjih vodnjakov**. Ob naštetem ima posebno vrednost to, da so v gradbena dela vedno vključeni revni domačini, ki tako

zaslužijo za preživetje družin. Ljudje ob tem vidijo, da se v njihovem kraju nekaj premika, da je nekaj več od samo preživetja tistega dne, in imajo upanje za boljšo prihodnost in tudi za prihodnost njihovih otrok. **Uresničena pomoč preko lanske akcije Za srce Afrike je bila naslednja:**

V Safi v Centralnoafriški republiki smo lani omogočili nakup hrane – mleka, riža, sladkorja, olja sardin

– za pomoč 117 družinam s podhranjenimi otroki. Ob tem so sestre v zdravstvenem centru pomagale do 200 podhranjenim otrokom in doječim materam mesečno. Hudo podhranjeni so bili v bolnišnični oskrbi, ostali so prihajali v center do dvakrat tedensko in dobili hrano za domov. Rešena so bila mnoga življenja. Sestre so dejale: *»Zahvaljujejo se vam za to pomoč, s pomočjo katere veliko otrok ozdravi in se vključi nazaj v normalno življenje, v šolo.«*

V Kiguhu v Burundiju smo podprli **gradnjo 10.000-litrskega vodnjaka**, pri kateri je pomagalo 50 domačinov. Prej so ti ljudje zajemali vodo iz izvira skupaj z živalmi. *»Sedaj ima 300 družin, pri katerih*

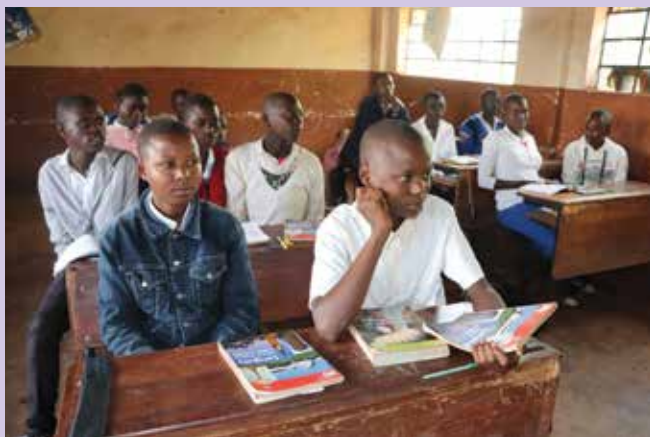

so se že zmanjšale črevesne bolezni, dostop do pitne vode,« je povedala sestra Bogdana Kavčič, s katero tam sodelujemo. Eden od staršev mi je dejal: *»To je nekaj velikega, kar so nam dobrotniki dali. Hvala.«* V Kiguhu smo podprli tudi nakupe vse potrebne medicinske in porodne opreme ter napeljavo vode za zdrav-

stveni center, ki oskrbuje 12.000 prebivalcev. Obnovo prostorov centra in strehe pa je podprla Nizozemska karitas.

V Nyangungu in Rwisabiju v Burundiju smo za tam delujoče šole podprli **nakup 1.953 učbenikov za 526 učencev in dijakov**. Sedaj ima vsak učenec

za vsak predmet svoj učbenik. Kvaliteta pouka se je s tem zelo izboljšala. Župnik Francišek iz Rwisabija, v sodelovanju s katerim smo v preteklosti obnovili OŠ v Rwisabiju in zgradili novo OŠ v Nyangungu, mi je ob obisku dejal: *»Zahvaljujem se za vse kar ste naredili za te otroke. Čutim, da jih imate radi.«*

V Ruzoju v Burundiju smo v sodelovanju z usmiljenkami pomagali s hrano, milom, semeni, motika-

mi, odejami in drugimi potrebščinami 208 priseljenim družinam s 714 člani, ki so iz kraja Kirunda pribežale v kraj Ruzo zaradi trajajoče suše in lakote v njihovem domačem kraju. K sestram so prišli po pomoč zelo podhranjeni, tako odrasli kot otroci. Eden izmed beguncev, ki so v zameno za to pomoč sestram pomagali tudi z delom, kot je sekanje drv, pomoč pri gradnji hiš za uboge itd., je dejal: *»Najtežji trenutek je bil, ko nismo imeli za preživetje. Lahko bi izgubili življenje. Hvaležni smo sestram, ki so nam rešile življenje.«*

V Mukungu v Ruandi smo v sodelovanju s sestro Vesno Hiti podprli gradnjo sanitarij v porodnišničnem

delu zdravstvenega centra, kjer mesečno rodi do 60 žensk, da se lahko dostojno uredijo pred in po porodu.

V Ampitafa na Madagaskarju smo podprli nakup 4,5 tone riža in olja za dnevni obrok 250 osnovnošolcev in otrok iz vrtca, ki večinoma prihajajo iz oddaljenih krajev. *»Če nam Karitas ne bi pomagala, bi ti otroci do večera ne jedli in uspeh bi bil zagotovo slabši,«* je povedal hvaležni misijonar Janez.

Srčna **HVALA** vsem, ki ste tudi lani pomagali preživeti in prinašali upanje za prihodnost revnim v Afriki! Naj zaključim z besedami sestre Bogdane Kavčič, ki jih je letos izrekla v zahvalo Sloveniji: *»Mene in tudi sestre vedno gane vsa pomoč, ki jo prejmem od doma in me spremlja že vsa leta. Ta je kot šopek rož solidarnosti, ker je veliko ljudi zadaj, da tudi tukaj lahko sejemo rože solidarnosti. Zame to veliko pomeni.«* •

Ob obisku v Kiguhu v Burundiju smo skupaj otvorili obnovljene prostore osnovne šole, kar smo podprli med poletnim časom lani. Pri obnovi je sodelovalo 300 staršev otrok. Ravnatelj in učitelji so povedali, da sedaj pouk poteka normalno tudi deževni dobi, ker imajo novo streho.

Koordinacijsko srečanje na Caritas Ruanda za projekt Učinkovite rabe naravnih virov za trajnostno preživetje v v okrožje Karongi v Ruandi, ki ga sofinancira MZZ.

Poletje je čas za počitke, oddih in nabiranje novih moči ter pridelkov iz vrta za vse ne glede na leta in socialni status.

Otroci na Počitnicah Biserov in letovanju družin

Udeleženci medgeneracijskega tabora v Soči

Stanovalci Doma sv. Lenart v zeliščnem vrtu

Veja Slovenske Karitas
Karitas
 - ljubeča skrb Cerkve za ljudi v stiski.
 Glas revnih v družbi.
 V službi človekovega dostojanstva.

ISSN 1581-5528

 9 771581 552004

QR koda za dostop do
 Žarka dobrote na internetni
 strani preko sodobnih
 spletnih bralnikov.

